

بویکه رباین

ترجمه محمد مهدی فلاح

نظریه انتقادی پس از بر خاستن جنوب جهانی

دیالکتیک کالاید و سکوپیک

انتشارات تپسا

کتاب اندیشه

www.ketab.ir

www.ketab.ir

نظریه انتقادی پس از برخاستن جنوب جهانی؛ دیالکتیک لایدوسکوپیک

نویسنده: بویکه رباین

مترجم: محمدمهدی فلاح

چاپ یکم: تابستان ۱۴۰۰

شماره نشر: ۳۳۰

ویراستار: لیلا شوندی

صفحه آرا: حورا اشجعی

لیتوگرافی: یسنا، چاپ: عطا، صحافی: ساغرمهر

ناظر فنی چاپ: سعید صادقی

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۶۹۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۳-۲۴۱-۲

به نام خالق پیدا و پنهان
که پیدا و نهان داند به یک سان

سرشناسه	:	رباین، بویکه ۱۹۶۵ - م.	Rehbein, Boike
عنوان و نام پدیدآور	:	نظریه انتقادی پس از برخاستن جنوب جهانی؛ دیالکتیک کالایدوسکوپیک / نویسنده: بویکه رباین، مترجم: محمدمهدی فلاح؛ ویراستار لیلا شوندی	
مشخصات نشر	:	تهران: تپسا ساغر مهر، ۱۴۰۰.	
مشخصات ظاهری	:	۲۸ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵	
فروست	:	نشریات تپسا ساغر مهر؛ شماره نشر ۳۳۰. کتاب اندیشه: ۳۵.	
شابک	:	۹۹۹۰۰۰ ۶۹۹۰۰۰ ۲۲۲-۲۲۳-۶۲۲-۹۷۸	
وضعیت فهرستنویسی	:	فیبا	
یادداشت	:	عنوان اصلی: Kaleidoskopische Dialektik	
یادداشت	:	کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان "Critical Theory After The Risk of The Global South: Kaleidoscopic Dialectic" به فارسی برگردانده شده	
موضوع	:	نظریه انتقادی	Critical Theory
موضوع	:	اروپامداری	Eurocentrism
موضوع	:	دیالکتیک	Dialectic
موضوع	:	جهانی شدن - فلسفه	Globalization -- philosophy
موضوع	:	فلسفه جدید - قرن ۲۱ م.	Philosophy, Modern -- 21 st century
موضوع	:	فلسفه اروپایی	Philosophy, European
شناسه افزوده	:	فلاح، محمدمهدی، ۱۳۶۸ -، مترجم.	
رده‌بندی کنگره	:	۴۸۰ HM	
رده‌بندی دیویی	:	۳۰۳/۴۸۲	
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۵۲۵۱۴۴	
وضعیت رکورد	:	فیبا	

فهرست

۱۵	پیشگفتار مترجم
۲۵	مقدمه: پیکربندی مجدد جهان
۳۱	پایان جهان اروپامحور
۳۷	اروپامحوری و علوم اجتماعی
۴۲	علوم اجتماعی بعد از اروپامحوری
۵۳	بخش یکم: نظریه اروپامحوری
۵۵	فصل یکم: تبیین
۵۷	تأملات
۶۲	علیت و مولد بودن
۶۷	علم اجتماعی طبیعی - علمی
۷۲	قوانین و شرایط حدی
۷۸	بی‌زمانی
۸۰	پیامدها
۸۳	فصل دوم: فهم
۸۴	تاریخ
۸۸	فهم معانی
۹۱	وابستگی منطقی
۹۶	پدیدارشناسی

هرمنوتیک.....	۱۰۰
تکامل گرایی اروپایی.....	۱۰۳
تمرکز روی اکنون.....	۱۰۶
پیامدها.....	۱۱۰

فصل سوم: دیالکتیک.....	۱۱۳
مگل.....	۱۱۴
مارکس.....	۱۲۱
سلطه.....	۱۲۷
نظریه انتقادی.....	۱۳۱
نظریه انتقادی جدید.....	۱۳۷
پیامدها.....	۱۴۳

بخش دوم: دیالکتیک کالایدوسکوپیک.....	۱۴۵
--------------------------------------	-----

فصل چهارم: پیکربندی.....	۱۴۷
معبوب بودن.....	۱۴۹
امر خاص.....	۱۵۶
پیکربندی ها.....	۱۶۵
روش شناسی.....	۱۷۲
چندزبان گرایی.....	۱۸۰
نتیجه.....	۱۸۶

فصل پنجم: هرمنوتیک جهانی.....	۱۸۹
منظرها.....	۱۹۰
فهم.....	۱۹۴
وجود.....	۲۰۲
عمل.....	۲۰۷
قابلیت.....	۲۱۲
یادگیری.....	۲۱۹
ایده تنظیمی.....	۲۲۲
نتیجه.....	۲۲۶

پیشگفتار مترجم

جهان در دوره‌های مختلف تاریخ معنایهای مختلفی به خود گرفته و نزد مردم و متفکران تلقی‌های به خصوصی درباره مناسبات اجتماعی و روابط انسانی وجود داشته است. بر اساس این تلقی‌های مختلف است که انسان‌ها در جهان دست به کنش می‌زنند و تلاش می‌کنند و وضعیت جهان را متناسب با علایق خود سامان بخشند. از این جهت بین مردم و متفکران تفاوتی نیست، ولی بی‌تردید تفاوتی هست بین تلقی متداولی که مردم از جهان دارند با تلقی متأملانه‌ای که متفکران باید داشته باشند. درواقع این مردم هستند که به‌صورت فعالانه در مناسبات جهان ورود می‌کنند و متکی به تلقی‌های متداول خود عمل می‌نمایند، و این متفکران هستند که تلاش می‌کنند ضمن تفسیر این تلقی‌ها، در جهت تغییر آن‌ها گام بردارند. مردم عموماً بر اساس آنچه در زیست‌جهان اجتماعی‌شان در جریان است جهان را فهم می‌کنند و مقتضی این فهم عمل می‌نمایند، ولی انتظار می‌رود که متفکران با فاصله‌گیری از امر متداول جهت‌گیری مناسبات انسانی را درک کرده و نسبت به تغییر تلقی‌های متداول عمل کنند. این کتاب در حقیقت تلاشی متفکرانه برای تحقق این تغییر است.

ظرف چند دهه اخیر جهان شاهد تغییرات بسیاری بوده: از قوت گرفتن قدرت اقتصادی چین و هند تا تغییر مناسبات ژئوپولیتیک در منطقه خاورمیانه، از مسئله پناهنده‌جویان و مهاجرت گسترده در سطح جهانی تا بحران‌های اقتصادی

آمریکا و اروپا. این‌ها همه دلالت بر آن دارند که جهان در حال تغییر چهره است. متفکران، حال به هر نیتی، قصد تفسیر این جهان جدید را دارند و تلاش می‌کنند این تفسیر را به مردم به‌طور عام و متفذین آن‌ها به‌طور خاص (سیاست‌مداران، روشنفکران و سرمایه‌داران) نیز منتقل کنند تا با ایجاد وفاقی نظری، رفتارهای عقلانی‌تری در جهان اعمال شده و درنهایت امکان زیست مسالمت‌آمیزتری محقق شود. این کتاب گام‌هایی در این مسیر برمی‌دارد.

از میان علوم‌ی که متفکران خصوصاً برای درک جهان و مناسبات درونی آن به‌کار می‌گیرند می‌توان به علوم اجتماعی اشاره کرد. علوم اجتماعی مجموعه‌ای از رشته‌هاست که قصد دارد مناسبات انسانی را درک کرده و از خلال طرح نظریات کلی، رخدادهای جزئی و هرروزه را تفسیر کند. به‌واسطه تلقی به‌خصوصی که درباب فلسفه به‌عنوان متکفل بررسی مبانی هر علمی وجود دارد، در این مسیر طرح فلسفه علم‌هایی که بتواند متناسب با رسالت علوم اجتماعی عمل کرده و نظریات آنرا معتبر و مشروع سازد ضروری است. تمرکز این کتاب بدین دلیل مشخصاً روی علوم اجتماعی قرار گرفته و پیگیری طرحی برای فلسفه علم متناسب با تغییر چهره جهان موضوع محوری این کتاب است.

فلسفه علم در هر مقطع از تاریخ، خود متأثر از دیدگاه‌های مختلفی است که در فلسفه مطرح هستند. عقل‌گرایی دکارت به طرح نظریاتی مبنایگرایانه درباب علم منجر شد و تجربه‌گرایی انگلیسی، منتهی به تمرکز به وجوه تجربی علم گردید. با کانت تأمل در شرایط امکان علم مطرح شد و با نئوکانتی‌ها، علم به‌مثابه دانشی تاریخی دیده شد. صرفاً در ابتدای قرن بیستم بود که با تسلط دیدگاه‌های پوزیتیویستی، اعضای حلقه وین علم را به‌عنوان یگانه بستر طرح گزاره‌های بامعنا در نظر گرفتند و با مورد نقد گرفتن این جریان، تلقی پوزیتیویستی از علم نیز فرو ریخت و نظریات بدیع بعدی مطرح شد که خصوصاً بر جامعه‌شناسی علم اثرگذار بود. فیلسوفان و جامعه‌شناسان همان متفکرانی‌اند که تلاش می‌کردند رفتارهای علمی دانشمندان را تفسیر کرده و با طرح نظریات خود آن‌ها را در جهتی معقول تغییر دهند، و دانشمندان در اینجا مردمی هستند